Σε δημόσιο διάλογο μακράς πνοής έθεσε ο υπουργός Δικαιοσύνης το σχέδιο του νέου Ποινικού Κώδικα, που συντάχθηκε από ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή.
Σύμφωνα, όμως, με πληροφορίες υψηλόβαθμων αξιωματούχων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η διαβούλευση και η ψήφιση του νέου Ποινικού Κώ δικα δεν είναι δυνατό να ολοκληρωθούν πριν από την πάροδο δύο έως τριώ ν ετώ ν.
Στο σχέδιο που εδόθη στη δημοσιότητα προβλέπονται ριζικές αλλαγές στον ισχύοντα εδώ και 61 χρόνια Ποινικό Κώδικα, ο οποίος στο μεσοδιάστημα των ετών αυτών δέχθηκε πολλαπλές τροποποιήσεις.

Κατά τη σχετική παρουσίαση παραβρέθηκαν η πρόεδρος και ο εισαγγελέας του Αρείου πάγου Ρένα Ασημακοπούλου και Ιωάννης Τέντες, αντίστοιχα, οι πρόεδροι της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων Χαράλαμπος Αθανασίου και της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδος Ρούσσος Παπαδάκης, εκπρόσωποι των Δικηγορικών Συλλόγων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί.

Ο υπουργός Δικαιοσύνης κατά την παρουσίαση του νέου Κώδικα, έκανε μία «θλιβερή διαπίστωση», όπως τη χαρακτήρισε: «Το Δικαιϊκό μας σύστημα στο σύνολό του πάσχει. Πολυνομία. Κακονομία. Αναποτελεσματικότητα. Καθυστερήσεις σε βαθμό αρνησιδικίας». Πρόσθεσε ότι οι διαπιστώσεις αυτές αποτυπώνονται κυρίως στο χώρο της Ποινικής Δικαιοσύνης.

Ο κ. Παπαϊωάννου επισήμανε την «επιτακτική ανάγκη για νέους Κώδικες σε όλο το φάσμα του δικαιϊκού μας συστήματος».

Παράλληλα, ο υπουργός Δικαιοσύνης, μεταξύ των άλλων, ανέφερε: «Με το σχέδιο του νέου Ποινικού Κώδικα επιχειρείται η αντικατάσταση, η διεύρυνση και ο εκσυγχρονισμός του Ποινικού Κώδικα του 1951. Ένα πρωτοποριακό έργο για την εποχή που είχε την σφραγίδα του Ν. Χωραφά. Και εκείνος ο Κώδικας θεωρείται μεγάλο επίτευγμα της νομικής επιστήμης και των απόψεων, ιδεών και επιλογών που υιοθέτησε η πολιτική εξουσία εκείνη την χρονική περίοδο. Στη διαδρομή των εξήντα ενός ετών, ο Ποινικός Κώδικας τροποποιήθηκε συχνά και στο γενικό μέρος και στο ειδικό. Καμία, όμως, από τις τροποποιήσεις του δεν ανέτρεψε ούτε κατήργησε τη δομή εκείνου του ιστορικού νομοθετήματος.

»Τα πράγματα ωρίμασαν. Έτσι το υπουργείο Δικαιοσύνης ανέθεσε τη σύνταξη του νέου

ποινικού κώδικα σε εκλεκτούς επιστήμονες. Ο καθένας τους αξίζει προσωπική αναφορά. Πρόεδρος της επιτροπής ορίστηκε ο αείμνηστος Ιωάννης Μανωλεδάκης. Μετά το θάνατό του, χρέη προέδρου άσκησε η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κα Ελισάβετ Συμεωνίδου – Καστανίδου. Θα ήταν παράλειψη μου η μη αναφορά στο σημαντικό έργο που είχε γίνει και από τις δύο προηγούμενες επιτροπές, με επικεφαλής τους καθηγητές κ. Νίκο Ανδρουλάκη και κ. Χρήστο Μυλωνόπουλο».

Ο υπουργός Δικαιοσύνης ξεκαθάρισε ότι το σχέδιο του νέου Ποινικού Κώδικα **θα απασχολήσει την επόμενη Βουλή, αφού προηγηθεί διάλογος με πανεπιστημιακούς, δικηγόρους, πολίτες κ.λπ.**

Στη συνέχεια η πρόεδρος της ειδικής δεκαμελούς νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, κ. Συμεωνίου – Καστανίδου, παρουσίασε τις νέες διατάξεις, ενώ χαρακτήρισε «ξεπερασμένο» τον ισχύοντα Ποινικό Κώδικα.

Τα υπόλοιπα εννέα μέλη της επίμαχης επιτροπής είναι καθηγητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ένας εισαγγελέας Εφετών από τη συμπρωτεύουσα.

Αμέσως μετά την παρουσίαση των νέων διατάξεων του Ποινικού Κώδικα από την κ. Συμεωνίδου – Καστανίδου, υπήρξαν οι πρώτες αντιδράσεις των δικαστών και μάλιστα από την πρόεδρο του Αρείου Πάγου.

Η κ. Ασημακοπούλου εξέφρασε την αντίθεσή της στη διάταξη εκείνη του Ποινικού Κώδικα που προβλέπει ότι η μικρότερη ποινή η οποία μπορεί να επιβληθεί από τα δικαστήρια είναι αυτή του ένα μήνα. Μάλιστα, η πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου χαρακτήρισε «υπερβολή» την καθιέρωση του ενός μηνός ως κατώτατου πλαφόν επιβολής μίας ποινής.

Η Ρ. Ασημακοπούλου ανέφερε ως παράδειγμα ότι για μία απλή δυσφήμιση επιβάλλεται σήμερα ποινή φυλάκισης δέκα ημερών, ενώ με τον νέο Ποινικό Κώδικα ο δικαστής υποχρεωτικά θα επιβάλλει ποινή ενός μηνός.

Το πρόβλημα στην πράξη διογκούται – συνέχισε η πρόεδρος του Αρείου Πάγου – όταν ο νέος Κώδικας καταργεί τη μετατροπή των ποινών σε χρηματικές και την αναστολή των ποινών. Έτσι, όμως τόνισε η κ. Ασημακοπούλου θα «γεμίσουν οι φυλακές».

Παράλληλα, η πρόεδρος του Αρείου Πάγου εξέφρασε τις αντιρρήσεις της για την πρόβλεψη του νέου Κώδικα ότι η ανώτατη ποινή που μπορεί να επιβληθεί είναι αυτή των 15 ετών.

Το ανώτατο αυτό όριο η Ρ. Ασημακοπούλου το χαρακτήρισε «μικρό» τη στιγμή μάλιστα «που τα 15 χρόνια στην πράξη γίνονται 3» και επέρχονται αποφυλακίσεις.

Επιφυλάξεις ως προς το περιεχόμενο του νέου Ποινικού Κώδικα εξέφρασε τόσο ο κ. Τέντες όσο και ο εκπρόσωπος του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης.

Προβλεπόμενες μελλοντικές αλλαγές που τίθενται σε διαβούλευση

Σύμφωνα με την κ. Συμεωνίδου-Καστανίδου, με το σχέδιο του νέου Ποινικού Κώδικα:

1) Καταργείται η διάκριση μεταξύ φυλάκισης και κάθειρξης, και προβλέπεται, πλέον, κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα, ενιαία ποινή φυλάκισης.

Τα ισόβια μπορούν πλέον να μην είναι μονόδρομος για τα δικαστήρια αν δεν αναγνωριστούν ελαφρυντικά στο δράστη (σε περιπτώσεις βαρέων αδικημάτων, όπως ανθρωποκτονίες, απάτη σε βάρος του δημοσίου κ.λπ.), αλλά να επιβάλλεται διαζευκτικά φυλάκιση από 15 – 20 έτη. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η φυλάκιση που απειλείται για τα κακουργήματα κυμαίνεται από 5 – 15 έτη (ενώ μέχρι σήμερα η ανώτατη είναι 20 χρόνια) και για τα πλημμελήματα κυμαίνεται από 1 μήνα έως 5 έτη.

2) Καταργείται το μέτρο της μετατροπής της ποινής σε χρηματική.

3) Καταργείται από τις παρεπόμενες ποινές η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων και παραμένει σε ισχύ η αποστέρηση θέσεων και αξιωμάτων, η απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος, η δημοσίευση καταδικαστικής απόφασης και η δήμευση, ενώ προστίθεται ως παρεπόμενη ποινή και η αφαίρεση άδειας οδήγησης ή εκμετάλλευσης μεταφορικού μέσου.

4) Καταργούνται τα πταίσματα από την κατηγορία των εγκλημάτων, τα οποία πλέον διακρίνονται μόνο σε κακουργήματα και πλημμελήματα, ανάλογα με την απειλούμενη γι' αυτά ποινή. Για υγειονομικές παραβάσεις, πολεοδομικές παραβάσεις κ.λπ., θα προβλέπονται διοικητικές κυρώσεις, με αποτέλεσμα την αποσυμφόρηση μεγάλου όγκου υποθέσεων από τα δικαστήρια.

5) Διευρύνονται τα τοπικά όρια ισχύος των ελληνικών ποινικών νόμων, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες που έχουν προκύψει από την ανάπτυξη της τεχνολογίας. Έτσι, ορίζεται ότι στις περιπτώσεις που η πράξη τελείται μέσω διαδικτύου ή άλλου μέσου επικοινωνίας, τόπος τέλεσης θεωρείται και η Ελλάδα, εφόσον στο έδαφός της παρέχεται πρόσβαση στα συγκεκριμένα μέσα, με αποτέλεσμα οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι να εφαρμόζονται σε όλες αυτές τις πράξεις.

6) Στα εγκλήματα κατά της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας, τιμωρείται για πρώτη φορά ο γιατρός ο οποίος κατά τη διάρκεια προγεννητικού ελέγχου, μετά την εικοστή εβδομάδα της κύησης, δεν διαγιγνώσκει από αμέλειά του σοβαρή ανωμαλία του εμβρύου που επάγεται τη γέννηση παθολογικού νεογνού, εφόσον η πάθηση αυτή εμφανισθεί στο νεογνό.

7) Διευρύνεται σημαντικά η έννοια των «οικείων». Στην έννοια των «οικείων» δεν περιλαμβάνονται πλέον μόνο οι συγγενείς με τους οποίους υπάρχουν δεσμοί αίματος, αλλά περιλαμβάνονται και τα μέλη της λεγόμενης «κοινωνικής» οικογένειας, καθώς με τον τρόπο αυτό καλύπτονται οι υιοθεσίες κ.λπ.

Παρέχεται στο δικαστήριο η δυνατότητα να επιβάλει μειωμένη ποινή στον ηθικό αυτουργό, μολονότι ορίζεται ότι κατά κανόνα τιμωρείται και αυτός με την ποινή του αυτουργού.

9) Διευρύνεται ο κατάλογος των ελαφρυντικών περιστάσεων και προβλέπονται πλέον ρητά ως ελαφρυντικές περιστάσεις το ότι ο δράστης ωθήθηκε στην πράξη του από την ανάγκη εξεύρεσης εξαρτησιογόνων ουσιών ή διατελώντας υπό την επίδραση αυτών όντας εξαρτημένος, το ότι παραδόθηκε μόνος του αν και θα μπορούσε να διαφύγει, το ότι διευκόλυνε ουσιωδώς την εξιχνίαση του εγκλήματος και το ότι συμπεριφέρθηκε καλά για σχετικά μεγάλο διάστημα μετά την πράξη του, ακόμα και κατά την έκτιση της ποινής του.

Πηγή: Εξπρές, 21.3.2012